

WIE IS...

Myra de Rooy?

Bergpassen, wapperende gebedsvlaggen en pelgrimsoorden behoren tot het favoriete reislandschap van Myra de Rooy. De bergbeklimster en schrijfster is verslingerd aan Tibet, Nepal en Ladakh. Ze houdt van leven op hoogte en van de boeddhistische cultuur. In 1988 nam de sportieve Myra deel aan de eerste Nederlandse Vrouwenexpeditie naar de top van de Chamlang (7290 meter) in Nepal.

Myra is zeer betrokken bij de politieke situatie van het Tibetaanse volk. Ze dronk ontelbare kopjes boterthee en heeft in haar leven veel tsampa gegeten. Lopend, liftend met pelgrim-trucks of in gammele bussen bezoekt ze afgelegen gebieden, dorpen, kloosters en nomadententen. Om klim- en trektochten te maken en de levensverhalen van bijzondere mensen op te tekenen. In haar tweede boek legde Myra haar gesprekken vast met moedige Tibetanen, voormalige politieke gevangenen die zich niet neerlegden bij de bezetting door China.

Myra's boeken

- *Het Windpaardhuis* (2007).
- *Vrouwen in Boeddha's bergen* (2004, derde druk)

22. TIEN VRAGEN AAN BERGBEKLIMSTER MYRA DE ROOY

1. Wat betekent reizen voor jou?

‘Reizen is essentieel in mijn leven. Ik krijg er energie van, reizen is bijtanken. Tijdens mijn reizen leef ik in het hier en nu en sta ik open voor nieuwe impulsen. Vooral wanneer ik alleen op pad ben. Alleen let ik ook meer op mijn omgeving. Ik kan wegdromen op een bergtop, maar houd wel in mijn achterhoofd dat er nog een afdaling volgt. Reizen is relativeren: ik heb het goed in Nederland, dat beseft ik heel goed.

Op reis verlang ik naar rust, weidsheid en woeste natuur. Maar ook naar geborgenheid. Zo maak ik graag een puja mee bij nonnen in een afgelegen tempel of drink ik uren boterthee in de keuken van Dolma in Ladakh. Tijdens een reis geniet ik intens van het leven. De eeuwenoude wijsheid van bergculturen vind ik prachtig en de mensen tonen me veerkracht. Ze zijn met weinig tevreden en delen wat ze hebben. Van een slok water tot een glimlach.’

2. Reis je altijd alleen?

‘Vaak, maar niet altijd. Ik heb geologie gestudeerd en heb twee zomers lang in Lapland veldwerk gedaan. Daar verbleef ik in mijn uppie in een onbewoond berggebied tussen rotsen, rivieren, een gletsjer en kudden rendieren. Ik heb me daar prima staande gehouden, maar het was soms eenzaam. Sindsdien weet ik menselijk contact naar waarde te schatten. Na mijn stu-

die heb ik reizen begeleid in berggebieden. Klimmen doe ik nooit alleen, dat is te gevaarlijk. Toen mijn partner Hans nog leefde, heb ik veel met hem gereisd. Als je op dezelfde golflengte zit, is een reismaatje fantastisch. Handig ook, zeker in de wat minder vrouwvriendelijke landen. Maar tijdens mijn relatie met Hans reisde ik ook geregeld alleen, onder andere door Tibet.’

3. Wat maakt het verschil?

‘Het voordeel van alleen reizen, is het frequente contact met de plaatselijke bevolking. Met liften is er vaak nog wel een plekje over voor één persoon en waar je eigenlijk niet mag reizen, slip je er in je eentje gemakkelijker tussen door. Alleen ben je ook flexibel: je kunt in een impuls besluiten om ergens langer te blijven.’

4. Wat is voor jou de essentie van reizen?

‘Het gevoel van vrijheid. Voor mij is dat: tijd hebben, de gebaande paden ontwijken en genoeg in mijn rugzak hebben om overal te kunnen slapen. Maar om me vrij te voelen, hoeft ik niet ver te reizen. Mijn fantasie reist ook en tijdens een wandeling op de hei kan ik ook een innerlijke reis beleven. Hetzelfde geldt voor het klimmen. Daarbij gaat het er niet om hoe hoog, hoeveel, hoe moeilijk. Een korte rotsroute in de Alpen

schenkt me net zoals de top tijdens de Nederlandse Vrouwenexpeditie veel voldoening. Toppen tellen is niet essentieel. Dan zou een tocht die vlak onder de top wordt afgebroken, niet tellen.'

'REIZEN BETEKENT VRIJHEID'

Hoog boven Lhasa loopt een pelgrimsroute langs kleine kloosters en kluisenaarswoningen. Bij het grottencomplex Takten Drukphuk leidt een gerimpelde non me naar haar grot. Op een rots is een oog geschilderd, achter in de schemerruimte ontspringt een bron. De kluisenaar geeft me een mok koel water, daarna laat ik de non achter in haar zelfgekozen isolement. Onder me ligt de uitdijende stad: Chinese nieuwbouw rond een kleine historische kern. Op een plek, waar tussen granietblokken in wat gebedsvlaggen zijn gespannen, kijk ik in de diepte. Twee gevangenen zijn omringd door muren en wachttorens. Een van de twee is de beruchte Drapchi-gevangenis: ik ken nonnen die daar zijn gemarteld. De wind blaast langs de vlaggen en voert de gebeden voor alle levende wezens mee. De wind strijkt door mijn haren en langs mijn gezicht en een Himalaya-gier zweeft boven me in de helblauwe lucht. Ik kan gaan en staan waar ik wil: voor mij is reizen vrijheid.

5. Vrouw alleen in de bergen: je schuwt het gevaar niet. Waar ligt voor jou de grens, is er een grens?

'Ik maak wel gevaarlijke dingen mee, maar zoek die niet op. Is het naïef om een rotsvast vertrouwen in een goede afloop te hebben? Elk mens is goed,

daar ga ik van uit, maar ondertussen blijf ik alert. In Amsterdam loop ik ook niet midden in de nacht door het Vondelpark. Alleen reizen verscherpt de zintuigen. Een mens alleen is in de natuur wel kwetsbaar, zeker in de bergen. Toch voelen bergen als mijn bondgenoten. Ik vind het heerlijk om buiten te slapen onder de sterrenhemel. Soms zijn de nachten wel lang: zodra de zon achter de bergen verdwijnt, komt de kou en kruip ik in mijn slaapzak. Als de sterren boven mij een voor een worden aangestoken, is het goed reflecteren. Maar door de verhalen van Tibetaanse vluchtelingen weet ik dat het ook anders kan. Zij vluchten in slechte kleren, op gymbies en met veel te weinig voedsel. Ze lopen vooral 's nachts en dan nog loert het gevaar om door de Chinese grenspolitie te worden beschoten. Omringd door Chinees gevaar voelen de bergen waarschijnlijk anders...

6. Ben je weleens bang?

'Voor mezelf bijna nooit, want dood gaan we allemaal. Als ik bang ben, ben ik vooral bezorgd voor anderen. Op 5500 meter hoogte is ooit een Tibetaanse moeder van vier kinderen bijna in mijn armen gestorven. Hoogteziekte. Samen met anderen lukte het me om haar veilig in het ziekenhuis te krijgen. Die tocht duurde en duurde, en ja: ik was bang.'

7. Je fascinatie voor de bergen: wat drijft je omhoog?

'Bergen geven me een vrij gevoel, ze geven ruimte aan mijn gedachten. Een berglandschap vormt mijn geest. Het geeft me de kracht om de kijk op mezelf en de wereld te veranderen. Zo kiest iedereen waarschijnlijk zijn eigen omgeving. Wat welkom en rustgevend voelt voor de een, is vijandig voor de ander. In de bergen moet je ook altijd een lichamelijke inspanning leveren om ergens te komen, daar houd ik wel van. Alleen in de bergen zijn zij bijzonder, maar die berg delen met anderen ook. Met mijn klimvriendinnen

Het wiel van de dharma geflankeerd door twee herten op het dak van de Jokhang-tempel, Lhasa, Tibet.

kan ik haast woordeloos communiceren. Samen hebben we benarde, gevaarlijke situaties overleefd en ik kan blindelings op hen vertrouwen. Belangrijk, want bij het klimmen heeft de ander soms jouw leven in handen.'

8. Hoe reis je?

'Ik reis met de middelen die voorhanden zijn. Ik wandel, pak de lokale bus of ik lift met vrachtwagens mee. Ik voel me wel schuldig over mijn vele vlieguren en de gevolgen daarvan voor het milieu. Ik heb geen kinderen en merk weleens schertsend op: "Ik gebruik de milieugebruiksruimte van kinderen en kleinkinderen die ik niet heb." Eenmaal op mijn bestemming heeft mijn manier van reizen minder impact op het milieu. Ik trek rond zoals de plaatselijke bevolking en overnacht in goedkope hotels, bij mensen thuis of buiten in de natuur.'

9. Wat heb je nodig om je ergens thuis te voelen?

'Ik kan overal gelukkig zijn. Maar het liefst heb ik een goede slaapzak, een matje, een veldfles en wat te eten bij me. Zo kan ik overal, onder elke sterrenhemel of bij mensen thuis, overnachten. Dat ik dan van niemand afhankelijk ben, maakt het liften ook veiliger. Me thuis voelen hangt ook samen met welkom zijn. In de kern zijn mensen goed en als je iemand vriendelijk benadert, krijg je vriendschap terug. Andersom geldt hetzelfde, wat dat betreft is het leven een soort spiegel. Maar ik blijf mijn gezond verstand gebruiken, want uitzonderingen bevestigen helaas nog altijd de regel. Zo laat ik mijn bagage nooit open en bloot slingeren en mijn rugzak berg ik op in een afsluitbare tas. Ik geef gelegenhedsdieven geen kans.'

10. Reis je ook nog puur voor het plezier, of is er altijd een boek, een verhaal?

'Ik reis altijd puur voor het plezier en ben nieuwsgierig naar andere mensen, natuur en cultuur. Door mijn manier van reizen lijken de verhalen vanzelf op mij af te komen. Er zijn veel toevallige ontmoetingen en een portie geluk brengt me op merkwaardige plaatsen. Ik zoek het avontuur niet op, dat komt vanzelf naar me toe. Doordat ik schrijf, ben ik wel met andere ogen gaan kijken. Er is een onderscheid tussen "kijken" en "zien".'

WAT HEBBEN EEN IJSWAND EN EEN STOEP MET ELKAAR GEMEEN?

'Ik ben samen met andere klimmers eens van een ijswand gevallen. Vierhonderd meter naar beneden. Gelukkig had ik alleen een gebroken enkel. In het ziekenhuis ontmoette ik iemand die was gestruikeld op de stoep. Ook een gebroken enkel.'

TIPS OM TE OVER- LEVEN IN DE BERGEN

- Slecht weer bestaat niet, slechte kleren wel. Zorg dus altijd voor stevig schoeisel met goed profiel, warme en wind- en regenwerende kleding, een veldfles en wat eten.
- Neem altijd een kompas mee, want je weet nooit...
- Ga je voor langere tijd de bergen in? Breng een slaapzak en matje mee zodat je overal kunt overnachten.
- Klimmen is gemakkelijker dan afdalen: naar boven klimmen of lopen, wil nog niet zeggen dat je via de zelfde route ook weer naar beneden kunt.
- Vergeet het smeltwater niet: een rivier die je 's ochtends via stenen kunt oversteken, kan 's middags onoverbrugbaar zijn.
- Wees niet overmoedig, maak op tijd rechtsomkeert. Hoe dicht je ook bij de top of het eindpunt van de tocht bent, ga terug als het te gevaarlijk wordt.
- Gletsjers zijn gevaarlijk: ga er nooit alleen overheen.
- Loop met een grote boog langs een nomadentent: er zijn altijd honden!

Boven: gebedsvlaggen, Ladakh. Onder: nonnen uit het Shugseb-nonnenklooster, Tibet.